

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések, nyíltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadhatók.

A székely egyesület.

Csik-Szereda, augusztus 14.

(U.) Ezelőtt néhány héttel az „Elnélk“ élesen megbírálta egy vezércikkben a „Székely művelődési és közgazdasági egyesület“-et. Ezelőtt néhány nappal a „Budapesti Hirlap“ emlékezett meg az egyesületről, szintén nem valami előnyös megjegyzéssel. Ugy látszik, hogy az egyesület budapesti fő-főintézői vagy nem törődnek a sajtó nyilatkozataival, vagy — a mi valószínűbb — nem is olvassák azt. Pedig a nagy közönség olvassa azokat s azoknak hatása alatt mond ítéletet. A nagy közönséggel és annak ítéletével pedig van oka törődni az egyesületnek és a budapesti gyeplőtartó választmánynak. Mert a nagy közönség fizeti azokat az 5 frtos tagsági díjakat az egyesület céljai előmozdítására s mihelyt elhiszi mind azt, a mit ama csipős bírálatok és megjegyzések az egyesületről világgá bocsátanak, az a 993 részvényes tag, mely a múlt évi évkönyv kimutatása szerint az egyesületnek fizet — vagy legalább fizetnie kellene, — bizonyosan elolvad. Így rövid időn az egész egyesület a központi választmányból fog állani, mely aztán fűhat a markába s könyöröghet megint a nagy közönséghez, míg képes lesz az érdeklődést még egyszer fölélesztetni. Nemcsak a mai egyesület fog szépen megbukni, hanem legalább egy fél századra eljárt szodja a jövőt is, hogy hasonló célú egyesület alakulhasson.

Nem értjük a központi választmánynak azt az indolenciáját, hogy a sajtó

bírálatait és megjegyzéseit nem veszi számba s nem ügyekszik azon vádak, melyek az ilyen nyilatkozatok által az egyesület tekintélyén csorbákat ejtenek, a maguk értékére redukálni s az egyesület tekintélyét védelmezni.

Vagy kitől várja a központi választmány a védelmet, ha ő maga azt elmulasztja?

Mi teljesen respektáljuk az egyesület nagy horderejű hivatását s ép azért sajnáljuk, hogy ujabban oly és annyi csipős megjegyzés kockáztatja a jövőt.

Lapunk, igaz, hogy a székelyföldnek és a székelység érdekeinek áll szolgálatában; de nem érezzük hivatva magunkat, hogy az amolyan vádakra feladni hivatlanul belekontárkodjunk. Ezt annál kevésbé tehetjük, mert a központi kormányzás lehetlenné teszi, hogy hosszasan ceremoniák nélkül a szükséges adatok birtokába juthassunk. Így méltó sajnálatunkra a vádak vádak maradnak s mint ilyenek, száradnak az egyesületre. A központi választmány különben is úgy elzárkodik Budapesten s annyira negligálja a vidéket, hogy lapunkat fél éves fennállása óta — mint a székelység egyik organumát — nem tartotta érdemesnek bár csak egy sor egyleti értesítéssel fölkeresni. Ha a központi választmány gyűlésezik, vagy intézkedik valami ügyben, azt a budapesti lapokból kell megtudniok — ha ugyan megtudják — itthon az egyesület tagjainak. Azon tagoknak, kik amaz egyesület nagy részben fenntartják s kik érdeklődnek az egyesület működése iránt.

mely előbb beszállongotta a tért s a tágas kert virágos szőnyegét, elcsöndesülvén, egyike vala a kellemes májusi estéknek.

Rád emlékezem, s míg fejem fölött a százados hársak lombkoronája zugott, ideoda inogván a szellő lágy szárnyalásán és a távolon csak egy-egy komondor ugatása zavart bele a nagy némaságba: eszembe jutottak az édes esték ott kicsike virágos kertemben, melyeket eltöltöttünk némasággal, szóvaltalannul, épen úgy merengve egy-egy kőse szálló madárnak rebbenésén, vagy az őrző ebek távoli csaholásain.

Eszembe jutottak! . . .

Tudom, te is emlékezel felőlük, azokról! Az a szív, a te szíved, nem feledhet olyan hamar. Engem s szerelmedet ellökhetéd, de az emlékezést nem; olyan az, mint a vízbe hullott virág; tova uszik a habokon, de vele megy mindenütt!

Nemsokára haza megyek. Nem oda, hol te lakol, társaságában örömsid hervadt leveleivel, sohajaid el nem nyugvó panaszaival és bánatod naponként újra születő árnyaival; hanem oda, hol én küzködöm szívem örökös nagy fájdalmával; a hol én vi-

A központi választmány hivatalnokai nem csupán hazafiságból dolgoznak a nemzetiségnek, mert fizetéseket huznak. Azt hisszük, hogy azzal a hivattal nem csak a fizetések pontos felvételeinek kötelezettsége jár, hanem azon kötelesség is, hogy az egyesület tekintélyét mindenütt védelmezzék és kitelhetőleg neveljék. Azok a hivatalnokok a közp. választmánnyal együtt felelősek az egyesület jövőjéért. Nagy felelősség áll most vállakon, mert ha az egyesület tagjai széttűllenek, ha az érdeklődés kihamvad s ha az egyesület megszűnik, ezért Isten és emberek előtt s a jövő nemzedék előtt ők a felelősek.

Mindez, ha csak ennyiből állana s ha az egyesület fennállása nem volna a székelység érdeke, egy szót sem kockáztatnánk; de miután az egyesület „székely egyesület“, jogunk van a tapasztalt mulasztásért a központi választmányt felelőssé tenni.

Ha ezt sem veszik számba, minket megnyugtathat az a tudat, hogy megtettük kötelességünket.

A király és királyné legközelebb az erdélyi részre, valószínűleg Görögny vidékére utaznak. Ugyanis — mint az „Orsz. Ért.“-nek írják — Mestitz Mihály marosvásárhelyi butorkereskedő, ki a görögny-szentimrei kastély számára a butorokat még májusban a helyszínre szállította, szerdán aug. 9-én Pausinger központi főrendező és a görögny-erdészeti hivatal főnökétől megrendelést kapott táblák készítésére az ő felségei számára berendezendő lakosztályok jelzése céljából. Augusztus második felében Mestitz Mihály a

selem a lánczok nagy súlyát, melyet reád rákék, hol én busulok a bú felett, mit ketten szereztünk önmagunknak.

Immár jó is lesz otthon. Mint a rab, ki tömlöczéből pár órára kiszabadul, hogy a látszatos szabadság után ismét felvegye lánczait: csak olyan ez az én kóborlásom is. Nem tudom éldelni perceit. Velem van a te emlékednek öröklő bánata. Jobb nekem otthon, hadd lássam asztalomon azt a színe-hagyott csokrot, arcképedet s mind a tárgyakat, melyekről rád emlékezem.

Aztán felkeresem a helyet is, hol most te lakol.

Nem hogy ismét lássalak s míg lelkem arczod látásán egy pillanatra gyönyörbe merülne, hosszú gyötrelmes hónapok alatt küzködjem ujjal felébredő nagyobb bánatommal, hanem hogy ha bejárom a sétányt, hol üdülést te keressz, az árnyas kerteket, hol te szoktál merengeni: ismét felújithassam boldogabb napjaim emlékezetét.

Ne tiltsd el azt nekem. Ki mondaná a temetőt felkeresőnek: ne járj kedvesed hantjai felett? ki a gazdának, ha felkeresi

lakrészek bebutorozása végett Görögny-Szent-Imrére utazik.

Ordódy Pál közlekedési miniszter lemondása — miután teljességgel nem volt rábirható, hogy még csak az ősi illésszágig is megmaradjon hivatalában — legkegyelmesebben s a legmagasabb elismerés kifejezésével elfogadtatott. Hieronymi államtitkár lemondási kérvénye fentartásával teendőit még némi ideig tovább folytatja.

Tódor József s.-sziváni r. k. lelkész emlékirata.

(Elmondotta a Gábor Áron emlékére rendezett ünnepélyen az eresztvényi közös sírkertben 1882. júl. 2-án.)

Jelige: „Dicsőséget nyert az ő népe nemzedékénél. . . és márnappal dicsőített, mert erős volt a feltalálásokban és hadakozásokban, igen nagy az Isten választott népének szabadságára . . . azért kedves volt Isten és emberek előtt; emlékezete áldásban legyen és . . . neve fennmarad a nemzeteknél mindörökké.“

Ezen szavakkal dicsőíti Jézus Sirák fia az ő könyvében Joda hősét, Jozuét, ki Isten választott népét bevezette a Kánaánba, az ígért földére. És méltán! Mert ha a zsidó népnek egyiptomi fogságát, sanyargatását és a negyven esztendeig tartó pusztai vándorlás kellemetlenségeit, szigorúságát összehasonlítjuk a tejjel és mézzel folyó Kánaán csaknem mindent fáradtság nélkül termő bőséges gazdagságával és kényelmes jólétével és meggondoljuk, hogy Izrael népe mindezen sok jót Isten után hős vezére, a bajnok Jozuének köszönhet: csakugyan illő, méltányos és igazságos volt, hogy „emlékezete áldásban legyen és neve fennmaradjon nemzeténél mindörökké“.

Nekünk is, uraim, tisztelt gyülekezet! nekünk is, szegény, sokat tépett-hánytatott nemzetnek — kik ezerszer „megbűnhőd-

elhamvadt tüzhelyét: ne jöjj a romok közé! . . . Én is reményeim temetőjét akarom ujjal megjárni s elhamvadt szerelmed templomának romjait . . .

Mért tiltanád azt nekem!? . . .

Még a távolon is mintha látnám arczodat, mintha hallanám hangodat. Azt, mely belevilágoz lelkem éjjelébe; ezt, a mi újra rezgésbe hozza szívemet . . .

Pedig kerülni fogom, hogy lássalak; óva elkerülni, hogy halljam szótodat . . . Látni, hogy a halvány arczon csak nagyobodtak a fájdalom vonásai s hogy hangod csak ismét vesztett csengéséből s minden szavad mintha egy lemondás bánatos hirnöke lenne: újabb szenvedés.

De egyre kérlek mégis. Ha ott leszek, ha nem tudok parancsolni a vágyaknak s nem akarom bár, de mégis elébe lépek s kérni foglak: adnál egy pillantást nekem s egy kézzsoritást annyi szenvedés után — ne tagadd meg s majd add ide jobboldat s engedd, hadd nézzek szemeidbe! . . .

Isten veled!

K. F.

A „Székelyföld“ tárczája.

Féltalomban.

VIII.

„Éjjel ismét álmodám terőlád,
Röppenek, hogy újra lássalak“ . . .

Idegen földön vagyok. Otthon is, a hol én születtem, szegényes földjén a székelyeknek, mi nagy a távol, mely téled elválaszt! És mi nagy a távolság itt, hova felejtani jöttem s hol még hirt sem hallok felőled!

Tegnap messze künn bolyongtam a határon, keresvén egy pontot, mely hasonló arczulattal bírjon, mint amaz, melyet ott tinálatok, együtt annyiszor bebolyongtunk; kerestem, hogy felidézni lelkemben közös multunk édes emlékeit.

Nem találtam; s a nagy rónaság, mely előttem elterült, csak arra emlékeztette, hogy sima és göröngytelen bár ez az én életem is, mióta téled elszakadtam, de mint e pusztának, nincsen kimagasló pontja, hogy gyönyör lenne arra feltekintnem.

Fáradtan jöttem haza.

A nap már lenyugvóban s a hűs szél,

tük már a multat s jövődöt" — viszontagságaink, elnyomtatásaink közepe mindig támasztott Isten egy-egy hőselkü Jozuét, ki ha nem is vezetett minket innen máshová, mert hisz a költő szavai szerint „itt élünk, halunk kell”, de bölcs és előrelátó józan politikával, vagy ha szükség volt, önfeláldozó hősiességgel, fegyverrel szerzett érvényt a vérrel megpecsételt ősi alkotmányunk, tiszteletet, hirt, dicsőséget mindenfelé a magyar névnek, a magyar fegyvereknek.

Egyik ilyen Jozuét, rettenthetlen hős, Isten kiválasztott bajnokféfia vala 48-ki szabadságharcunk dicsőn kimagasló nagy alakjai között Gábor Áron tüzérőrnagy, ki iránt a mai napon honfiai és vallásos kegyeletünk, kötelemünk részvételét buzgó imáink, ájtatos megemlékezésünk által leróni jöttünk ide, e drága s a nemzet közös kínos képező egyszerű sírdombhoz, s a kiről Jézus Sírak fiával igazán elmondhatjuk mi is, lelkesülten, büszke önértéssel hangoztathatja minden magyar, hogy ő, Gábor Áron, „Dicsőséget nyert az ő népe nemzedékénél, és már napjainkban dicsértetett; mert erős volt a feltalálásokban és hadakozásokban, igen nagy az Isten választott népének szabadságára... azért kedves volt Isten és emberek előtt, emlékezete áldásban leszen és... neve fenmarad nemzeténél mindörökké”; mert nagy s — ha szabad nekem úgy szólanom — félisten volt feltaláló lángeszénél fogva mint hadfi, mint hős, szigorú erényessége, példás mértékletessége és nyájas, kedves modoraért, viselkedésért általánosan szeretve tisztelt, mint ember.

Gábor Áron, ki 1814-ben nov. 21-én Bereczkben született, tanulmányait a csiksomlyói gimnasiunban kezdte s már gyermekkorában nagy hajlamot mutatott a gépészet és technika tanulmányok iránt. De tehetségét kifejleszteni nem volt alkalma, sőt tanulmányait is félbe kellett szakítania, mert ezredéhez a kormány beparancsolta s Gyulafehérvárra küldötte, hogy a tüzérség gyakorlati kezelésmódját megtanulja. Innen — mint a Székelyföld leírásában olvasom*) — Bécsbe ment, hol a Genie-Corps-nál pár hónapig mint műkedvelő hallgatta a felsőbb műtani leckeiket. Itt ismerkedett meg az ércelegység és ágyúöntés mesterségével, melyet később vele született lángeszénél fogva oly bámulandó sikerrel értékesített meggyék védelménél. Bécsből ezredéhez visszarendeltetvén, a pályájától ekép erőszakosan elvont ifjú oly kedélyi meghasonlásba jött, hogy a katonai kötelékből el kellett bocsátani. Ekkor kised jóságára vonulva, asztalosmesterséghez fogott, de e mellett természetesen hajlamánál fogva szüntelenül gépminták és más találmányok tervezgetésével foglalkozott. Gábor Áront az 1848. év kezdete Oláhországban találta, de a mint hirt vett az itthoni mozgalmak kedvező fordulatáról, rögtön haza sietett s S.-Szentgyörgyön a nov. 16-ki gyűlésen már szót kért s midőn a zaj lecsendesült, így szólott: „Uraim! hallom, hogy a fötszített urak azt mondják: meg kell hajolnunk az ellenség előtt, mivel nincs munitio, nincs ágyu. Uraim! ha csak ez a baj, úgy én mondom, hogy két hét alatt lesz munitio, lesz ágyu, a mennyi kell.”

(Vége következik.)

Tanügy.

A csiksomlyói róm. kath. tanító-képezde ügyében.

(Válasz Földes József urnak.)

Homoród-Oklánd, 1882. aug. 8.

Kedves barátom! E lapok 85-ik számában sziveskedtél megemlékezni a 81-edik számban fennebbi czim alatt irt cikkemről és, mint magad is bevallod, „a józan eszű emberek” után indulva, nem éred be azzal, mit irtam, hanem keresed, mi „szoros logikai kapcsolatban van” az általam írottakkal és nagy bölcsen kiokoskodod a felhőkkel borított háttérből, „hogy az intézet mostani tanárai nagyon silány legények”.

*) Lásd a Székelyföld leírását Orbán B.-tól, III. k., 176. l., honnan ez életrajzi adatokat merítem.

Teszed pedig ezen bölcs következtetést „magad és kollégáid nevében, kivéve ezek közül engemet”.

Valóban, nem tudom eléggé megköszönni, hogy a sophisták utjáról szedett logikai következtetésed ellen való tiltakozás alól, ezen kivételbe helyezés által felmentetted.

Most pedig kérdem: én sértettem-e meg a collegiumot, ki semmi sértőt nem irtam, vagy pedig ti, kik fehér papírra fekete betűkkel okoskodtatok ki azon ítéletet, mely miatt ti önmagatokra, én pedig reátok méltan neheztelhetek?...

Tudnod és tudnotok kellene, hogy a „Közművelődés”-ben bizonyos névtelen egyén nagy terjedelmű cikket irt a végéből, hogy a csiksomlyói tanító-képezde Fehérvárra vitessék át és indokait 2 csoportban mintegy 12 pontban sorolja elő. Erre az én szerény nézetem az volt és jelenleg is az, (nem tudom különben, ti miként vélekedtek?) hogy Somlyó szintén megfelel a követelményeknek. Említett cikkemben nincs is egyb, mint a Fehérvár mellett felhozott indokoknak czáfolata.

Az idézett és állítólag sérelmes részlet: „A jelenlegi tanító személyzet a mostani tanterv alapján ugyanezen növendékekkel Fehérvárt sem mutatna fel több eredményt, mint Csik-Somlyón”, a „Közművelődés” azon pontjára vonatkozott, mely azt mondja: „csakis a püspöki székhelyen nyerhetnek a tanító-képezde növendékei kellő kántoralis ismereteket”. Midőn a hely forog kérdésben, nem tudom, minő „józan eszű ember” viheti azt át a kérdéses helyeken szereplő egyénekre? annál inkább, hogy irva van és kár volt az idézet alkalmával kihagyni, „mert nézetem szerint nem a hely, hanem a tanító személyzet képzettsége, buzgósa, a tanítás tervének minősége, az ifjak előismerete, tehetsége és odaadó munkálkodása irányadók a szerzendő ismeretekre nézve”.

Ezen állításomat és nézetemet pedig továbbra is fenntartom, nemcsak mint a cikkek írója, hanem mint az állítólag megsértett tanár-testület tagja is. Mert a ki tiszta tudatával bír annak, hogy kötelemét teljesítette, érezni fogja azt is, hogy Fehérvárt, Bécsben vagy Párizsban sem tehet többet s így állításomban sem fog sérelmet találni; ki pedig sérelmet talál ezen állításomban, a „Közművelődés” írójának ad igazat és beismeri, hogy Fehérvárt a kántoralis ismeretek jobban terjeszthetők, mint Csik-Somlyón, vagyis a hely változtatásával, ki itt kötelemének eleget nem tett, több eredményt fog felmutatni.

A beismerés igen szép; de én részemről nem vagyok hajlandó ez utóbbit elfogadni s bizony hiszem, hogy magad sem.

Hogy ez utóbbit feltevés egyáltalában nem állhat meg, a 85-dik számban magad, mint az intézet tanvezető tanára, bebizonyította.

Igy szükségképen az én állításom kell, hogy érvényben maradjon.

Csodálkozom tehát, minő „józan eszű” emberek hitették el veled vagy veletek, hogy említett állítás által úgy titeket, mint magamat is megsértettem volna.

A „logikai kapcsolat”-ot és „ergo”-t, mint a melyek csak képzeletben állítanak elő, de nem léteznek, sértésnek tekinteni — egyéb ezerféle okot eltekintve — már azért sem lehet, mert ezek annyifélek, a hány a képzelődő egyed.

Mutatja jelen eset, melynél te, kedves barátom, oly képzelődő egyéneknek dobtad oda nevedet, ki a te ismert józan gondolkodásodtól eltérve, a kákan is csomót keres.

Ugyan bizony! hol szólottam én a testület fogytatkozásáról? hol állítottam, hogy a testület nem képes feladatának megfelelni? Ezt sem te, sem esetleg neved, mint palladium alá rejtőzött valaki sem képes „sine ira et odio” állítani, annál kevésbé kimutatni. A „Közművelődés”-ben ez áll: „A szerzetesek is szívesen vennék, ha Fehérvárra vitetnék a képezde, mert napról-napra fogytatkoznak (t. i. a létszám apad) s így nem rendelkeznek annyi egyénnel, hogy a képezdehez is juthassanak”. Erre vonatkozó czáfolatom ez volt: „A szer-

zetesekre vonatkozólag elfogadom ugyan azon állítást, hogy napról-napra fogytatkoznak, de annak dacára nem állítom, hogy százados jogaikról, melyekkel ezen intézetekhez kötvék, nem egy könnyen mondanak le”.

Ugyan kérlek, hol van itt szó a testület fogytatkozásáról és pedig, mint te magyarázod, szerzetesfogytatkozásáról?

Vigyázz, bar... szemeid gyengécske a „napfény” meg

A tantervre szólag most is állítom, hogy sem az... sem a katolikus érdekeknek nem felel meg. Előbbi részben már a mult alkalmammal bebizonyítottam a közoktatásügyi miniszter jelentéséből tett idézetemmel és kiegészíttem a kir. tanfelügyelő urnak, mint illetékes birónak, ez irányban szerzett s előttem is ismeretes tapasztalataira való utalással; utóbbit anélkül, hogy a baráti bizalom szentségét sérténém, hivatalosan, tehát nyilvánosan tett nyilatkozatoddal kellene igazolnom. Nem felel meg tehát a katolikus érdekeknek, mert ámbár tanító-képezde nevet visel és főczélja tanítókat és nevelőket képezni: tényleg kántori zene-conservatorium, hol kántorok és harangozók neveltetnek. Ezen állításomat igazolják az oklevelekre vezetett minősítési kifejezések: „kántor-tanító”, „tanító és kántor-segéd”, mely utóbbit körülírt czim a gyakorlati életben a szolgálatnak megfelelőleg „harangozó” czímmel cseréltetik fel.

És most kérdem tőled, mint legilletékesebb egyéntől: nem botránkoztál-e meg, midőn egy szorgalmas és jógyekezetű ifjú, kiből igen alkalmas nevelő és tanító válnék, azért mert nem adott a természet valami kitűnő hangszervezetet és muzsikális hallást, csakis harangozói oklevelet nyert és hivatásul a harang kotelének és orgonaszijának ügyes kezelése tüzettett ki; míg más, kiben sem tehetség, sem szorgalom nem mutatkozott, de a természet által jó tudóval és messzire ellátzó hangfogó érzékek volt ellátva, kántor-tanítói oklevéllel bocsátottat el? Ki tehát énekelni és orgonálni tud, a jövő nemzedék oktatása- és nevelésével bízatik meg; ki tanítani tudna, de nem tud énekelni és orgonálni, harang-kötél és orgona-szija kezelésére utasítatik.

Ha már ezen elhallgatni szánt indokokat belőlem testületileg kioroszakoltatok, kérdem: megfelel-e ezen állapot a követelményeknek? nem kíván-e egy ily rendszer gyökere átalakítást?...

Móricz Gyula.

Elnöki megnyitó beszéd.

(Tartotta Földes József, a csiki róm. kath. tanító-egyesületnek 1882. júl. 1-i gyűlésén.)

(Vége.)

Nem tagadhatja senki, hogy az ilyen eszme hirdetéséhez magamféle ember részéről kell egy kis erkölcsi bátorság. Vallást, vallásos nevelést hangoztat mindenki; de vajmi sokan vannak, kik ez alatt nem az egyház által tanított, hanem a maguk által kiesztelt vallást értik. Én vallás alatt a pozitív vallást, még pedig hitemnél fogva a ker. kath. pozitív vallást értem. És hogyan állunk e részben jelenleg? Ugy, hogy ha világi ember emlegeti a pozitív; s épen a kath. pozitív vallást és a nevelés vallásos szellemének szükségét voltát, azonnal kész a világ őt sötét elméjének vagy szenteskedőnek kikiáltani s ráfogni, hogy anyagi nyereség kedvéért cselekszi, a mit cselekszik.

Lássuk tehát ezt a dolgot közelebbről! Az ügyvéd, orvos, közgazdász tisztviselő sat. ha vallásos is, ezen tulajdonsága hallgatagon megvonulhat keblében; legálabb szakkbeli foglalkozása nincs oly szoros kapcsolatban a vallással, hogy az erre vonatkozó meggyőződés nyilvánítását elkerülhetlenül megkiváná. Így vagyunk még egyik-másik tanári székkel is. A matematika, physikus, a philologus — szerintem — nem teszi ugyan jól, ha a vallást ignorálja, ha a tantárgya által nyújtott alkalmakat nem törekszik a vallásos érzület ápolására felhasználni; de ha idevonatkozólag hallgatni akar, hát hallgathat: tantárgyának természete azt megengedi, eltűri. Egészen más helyzete van annak, ki a nép leendő nevelőinek a nevelés-tudományba bevezetésével foglalkozik; más helyzetem van tehát nekem is. Igaz, a mit mondani szoktak, hogy paedagógiáról írni annyi, mint mindenről írni; ennél fogva az is igaz, hogy

paedagógiáról tanítani annyi, mint mindenről tanítani, — és ezen mindenben legelső helyet foglalja el a vallás. A paedagógiának mindjárt első kérdése az, hogy mi célja van a nevelésnek; ezen kérdésnek fejtegetése pedig mindjárt a vallás terére visz, mert hogy a célzt meghatározhassuk, felelnünk kell előbb ezen vallási kérdésekre: mi az ember lényegileg? s mi végre van az ember teremte? A szerint tovább, hogy erre nézve miben állapodunk meg, fog elhatározódni a paedagógiának ismét egy nagyon fontos irányelve: az, hogy a nevelés vallásos alappal és szellemmel birjon-e vagy ne. Látszik ebből, hogy az, ki paedagógiát tanít, ha akarja, sem teheti, hogy a vallásra nézve néma maradjon; neki szólnia, neki ide való meggyőződését hirdetni kell, és ha lelkiismeretes, törekedni fog gondos elmélkedéssel eldönteni, hogy ama kérdésekre mikép feleljen, tudván, hogy működésének üdvös vagy káros hatása ezen kérdésekben való állásfoglalásától függ. Nem terjeszkedem ki annak eloszlására, hogy az ember lényegét, célját s a nevelés feladatát illetőleg milyen nézetek s ezekből folyólag milyen nevelési rendszerek fejlődtek; tekintünk egyedül csak azt, hogy mit tanít a ker. kath. vallás és a valódi keresztény bölcsélet. Azt tanítja, hogy az ember test és lélek, de a lélek a lényeg, a test muló; ember hajlandó a jóra, rosszra, de szabad akaratánál fogva kerülheti a rosszat s teheti a jót, és az is rendeltetése, hogy a gonosz ellen való küzdés és a jóra való folytonos törekvés által a minden jószágunk teljességéhez, Istenhez közelítsen. Én a paedagógiának említett alapkérdéseire a haza és az egyesek érdekében nem mertem másképp felelni, mint a vallás tanai értelmében; nem mertem nyugodt lelkiismerettel azt tanítani, hogy a népek nevelése, oktatása ne a vallás igazságain nyugodjék s ne annak szellemében vezetessék.

Mint már említettem, a népnevelés által töreksznünk az ifjú nemzedéket erkölcsi tökéletesedésére felé vezetni, őket a haza értelmes és hasznos polgáraivá képezni, s a gyakorlati életben való boldogulásra nekik képességet adni. A nevelés feladata azonban az erkölcsi ápolásban és előmozdításában tetőzik, mert az erkölcsiesség közvetlenül az embernek mint embernek végrendeltetésére vonatkozik; a haza érdeke is polgáraitól mindenekelőtt erkölcsi életet követel; a gyakorlati élet terén való ügyesség és az ez által kiküzdött jólét is csak úgy válik az egyeseknek és a hazának üdvére, ha erkölcsi érzellemmel áll kapcsolatban. Az erkölcsiességet az érzelmek jámborsága, nemessége, továbbá a helyes erkölcsi törvények ismerete alkotja meg; ezekből ugyanis az akarat elhatározás indító okait a kedély érzelmek és az ész elvei teszik. A kinek szíve jámbor s esze helyes erkölcsi elvek birtokában van, az tetteit is az erkölcsiességhez alkalmazottan fogja elintézni. Arra nézve tehát, hogy a gyermekeket erkölcsiessékké képezzük, első feladat: keblökbe jámbor érzelmeket oltani, keblökben jámbor érzelmeket nevelni. Kérdés már, hogy mikép eszközölhetjük ezt? Nem találunk erre más biztos utat-módot, akármerre induljunk is ilyennek kutatása végett, mint egyedül és pusztán csak a vallás útját-módját. Érzelmeket úgy keletkeztethetünk a gyermekben, ha vele gondolatokat közlünk vagy őt egyáltalában valamivel foglalkoztatjuk. Minden foglalkozásunk ugyanis, legyen az észbeli vagy testi, mindenkor bizonyos érzellemmel jár együtt, és pedig oly érzellemmel, mely a foglalkozás természetével rokon. Aljas gondolatoknak elménket forgatás vagy aljas cselekedetek végzése aljas érzelmek magvát hintegeti el szívünkbe; míg nemes gondolatokkal és tettekkel való foglalkozás nemes érzelmeknek fakasztja ki csiráit. Ez az oka, hogy az ugyanegy fajta foglalkozást tűző emberek jellemé mindig mutat bizonyos közös vonást. A szabó a kovácstól, ez a mészáros, ez a tanítótól, ez az ügyvédtől, az ügyvéd az orvostól, paptól különbözik jellemének bizonyos vonásában. Mindezen különböző fajta foglalkozások ugyanis az illetők keblét különböző érzelmekkel tartják eltöltve, melyek folytonosságuk által maradandó nyomot vágnak a lélekben s annak jellembeli tulajdonságává lesznek. A vallás a legjámborabb gondolatok foglaltja és kuffeje, a vallási gyakorlatok a legjámborabb foglalkozások minden létező vagy képzelhető foglalkozások közt, sőt elmondható, hogy a mi valódi jámborság a világon van, az a vallás országának határain belül van. Ha tehát a gyermeket vallásos dolgokba vonjuk; ha figyelmét vallási dolgokra irányítjuk; ha őt a vallás tanaira oktatjuk; ha imádkoztatjuk, templomba járattuk s vele egyéb vallási gyakorlatokat végeztetünk; ez által keblében szükségképp jámbor érzelmeket gyökerezte-

tünk meg s így megalkotjuk ott az erkölcsiségnek egyik lényeges elemét.

Az erkölcsiség másik elemét, t. i. ismeretét a helyes erkölcsi törvényeknek, melyekhez cselekedeteinket szabnunk kell, szintén csak a pozitív vallás nyújthatja. A vallás tanai mindig ugyanazok, változatlanok, megingathatatlan alapon állanak; míg ha ez alapot elhagyjuk, oda jutunk, hogy határozott, egyetemes érvényességű erkölcsi törvény nem lesz a világon. Elvetve a vallást, csupa philosophiai erkölcsi elvek maradnak, ezek pedig egyiknek ilyenek, másiknak olyanok, a szerint, a mint egyik ilyen philosophiai nézeteket vall, a másik amolyanokat. Erkölcstana van a nihilistának is, és ezen erkölcstan szerint szabad gyujtogatni, gyilkolni; erkölcstana van a materialistának is, s az ő erkölcstana szerint nem lehet az embernek okosabb ügyekezete, mint elkövetni mindazt, a mi az ő érzéki javára szolgál. Kiviláglik innét, hogy az ily egyéni vélekedéseken alapuló erkölcsiség egyenlő az erkölcsiség teljes összeomlásával, s hogy csak a vallás forrásából meríthet a gyermek helyes és szilárd erkölcsi elveket, s hogy ennél fogva csak a vallásos nevelés az, mely egyesek legfőbb javát s az ország támaszát, talpkövet: az erkölcsiséget, kifejleszteni, biztosítani és fontartani képes.

Tisztelt közgyűlés! Ohajtottam volna itt fejtegetett tételem bizonyításában tovább is menni, sőt ohajtottam volna még áttérni egy más eszmére is, melynek érvényesítésére hatni törekedtem, a mennyire tehettem. De megakaszt a tovább szólasban azon aggodalom, hogy szíves türelmökkel tán idáig is visszaéltem. Nem fárasztom tovább figyelmüket. Iparkodtam beszédemben föltüntetni, hogy azon eszmék, melyek szellemében az egyesületet veztettem, helyesek. Kimutattam, hogy a népnevelés úgy az egyes embernek lelki üdvére s anyagi boldogulására, mint a hazájóllettére hasznos és szükséges intézmény; föltüntettem, hogy a népnevelés csak úgy lesz a vallásban áldásos, ha valás alapján halad és annak szelleme lengi át. Adja Isten, hogy ezen eszmék mind jobban és jobban terjedjenek; adja Isten, hogy ezen eszmék az egyesület kebeléből soha ki ne haljanak, sőt ott egyre mélyebb gyökeret eresszenek, mert az egyesület munkálkodása csak így fog egészséges gyümölcsöket teremni.

Levelezés.

Lemhény, 1882. aug. 10.

T. szerkesztőség!

Becses lapja f. évi 84-ik számában közzétett felhívásom bizonyos „Nyiralji” urban főláborodást szült, mint azt ugyan csak becses lapjában (a 86-ik számban) olvasám.

„Nyiralji” ur nagy indignációval kel ki hirdetéseimnek azon pontja ellen, melyben az van mondva, hogy a nm. belügyminiszterium által engedélyezett hajtóvadászat 3-ik napján f. évi aug. 20-ik napját tűzöm ki. Azt állítja, hogy hirdetéseimnek ezen pontjával Lemhény népe által megvan sértve első és legnagyobb királyunk emléke s az általános nemzeti kegyelet. „Szerény észrevétel”-nek — miként ő nevezi — elején nagyban elmélkedik szent István érdemeiről s végre így szól: „Vagy talán a lemhenyieket nem érdekli szent István emléke?”

Minthogy itt nem egyesek — vagy szűkebb körü testületekről, hanem egy 2700 lélekből álló község jó hírnevéről van szó, el nem mulasztatom „Szerény észrevétel”-ét figyelembe venni s arra a következőkben válaszolni:

A lemhenyieket igen is érdekli amaz országsszerzte tanusítani szokott kegyelet első és legnagyobb királya iránt, ennek érdemeit, melyeket országunk „árva hazánk” alapjának megvetésével kivivott, senki se méltányolja jobban, mint az a nép, melynek jó hírnevét ön sárbatiprással fenyegeti.

S mégis — kérdezheti ön — Tudja-e azt, hogy a vadásznak mikor biztos kilátása van zsákmányra, akkor ünnepe van? Tudja-e ön azt, hogy vadászaink előtt nincs nagyobb ünnep annál, mint mikor — mi pedig ritkán történik meg — egy medvét elejthetnek?

Nos, ebben megtalálhatja a rejtvény kulcsát. S különben is, én úgy hiszem, hogy a hajtóvadászat nemcsak a vadászoknak ünnep, hanem ünnep az azon falu népének is, melynek határát a vadászat által megmenteni szándékoznak a ragadozó vadak pusztításától. S ha Pesten, az ország szívében, épen a nagy nemzeti kegyelet jelölő népünnepet rendeznek, melyen sok hasonló fordul elő a hajtóvadászathoz: miért ne tehetnők ezt mi is, habár nem arra a célra volt kikérve a nm. miniszteriumtól a vadászati engedély, hogy az nemzeti kegyelet ünnepély gyanánt tartassék meg. S ez nem is volt így tervezve, de ha az említett napon csakugyan megtartatik a vadászat, akkor vegye úgy „Nyiralji” ur, mintha egy nemzeti kegyelet ünnepélyt tartana Lemhény községe.

Végül helyreigazítom a hirdetésem közzétételekor ejtett sajtóhibát; ugyanis az én nevem nem Bálint Imre, hanem — a szerkesztő urnak tisztelője —

Bálinth József,
körjegyző.

Mindenféle.

— Csikmegye törvényhatósági bizottsága f. hó 12-én Becze Antal alispán elnöksége alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A bizottság tagjai kevés számmal jelentek meg, miért a tárgyalás is nagyon röviden folyt. Az állandó választmány véleményei kevés módosítással mind elfogadtattak. Jelentéketlen vitára adott alkalmat az ösztöndíjak kiosztásának véleményezésével megbízott ötös bizottság véleménye, melyben László Ferencz, Madár Imre, Mikó Árpád és Nagy Imre (gyergyói) bizottsági tagok vettek részt. A gyűlés délelőtt 10 órákor kezdődve, délután fél 2-ig tartott. Becze Antal alispán csinos megnyitó beszédében igen szépen emlékezett meg az elhunyt Lázár Dénes főispánról. Beszédjét a közgyűlés jegyzőkönyvre vétetni határozta. (Közlöni fogjuk. Szerk.)

— A furdó-évnak nemsokára vége van. A vendégek egyenkint szállingóznak haza, a társas élet kezd elevenedni. Kedvezőnek tartjuk az időt a Kézdi-Vásárhelyt tengődő human egyletek érdekében egy pár szót emelni. A közművelődési, tűzoltó és jótékony nőegylet már régóta nem adnak életjelt magukról. Itt van a legkedvezőbb időszak, valamit tenni azok érdekében. A vidám furdói élet után a község bizonyára igen szívesen venné egy nőegylet fillérestélyeit, mint a közműv. egyesület műkedvelői előadásait vagy hangversenyait. Ha ezen egyletek valamit tenni akarnak, az ősz a legkedvezőbb időszak, mert a farsang mulatságai más oldalról vesszik igénybe a községséget. Szükségszerű tartottuk a kérdést jó előre szellőztetni, mert tapasztalásból tudjuk, hogy mily nehezen lehet egy egyletet halottaiból felébreszteni. Ohajtottam lenne, ha szavunk nem lenne pusztában elhangzott szó s az intéző körök kellő figyelemben részesítenék felszólalásunkat s valamit tennének ezen szépírányu egyletek érdekében.

† K.-martonfalvi Simó Sándorné sz. Kovács Anna f. hó 15-én 68 éves korában elhalt. Béke poraira!

— Blaháné Borszéken. Folyó hó 9-én a községi iskola javára érdekes hangversenyt rendeztek a vendégek a borszéki furdón. Volt szavalt, zongora, felolvasás stb. A rendezőség felkérte Blahánét is a közreműködésre, ki a legnagyobb készséggel engedett a felkérésnek. A program szerint két számot kellett volna Blahánának énekelnie; de a község annyira elragadtattott Blaháné dalai által, hogy ötször kellett a színen megjelenjék s énekeljen. Oly nagy község gyűlt össze a hangversenyre, hogy a különben elég tágas terem fuladásig telt meg. Az ülőhelyek — háromszáznál több — mind le voltak foglalva még a hangverseny előtt. Másnap este nagy banquetet rendeztek a Blaháné tiszteletére, mely tánczigalommal végződött. Blaháné annyira megkedvelte Borszéket, hogy megbizta a furdó-biztost számára egy telek vételére, melyen jövő évben

házat fog építtetni. Ez olyan reklám Borszéknek, melynél különbet az összes sajtó sem tudott volna kisütni. Borszék csak Borszék! — sohajt fel egy az idén onnan elkészt vendég.

— Kaczender József kézdívásárhelyi asztalos-segéd f. hó 13-án délután agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot gyógyíthatlan betegsége feletti kétségbeesésében, ittas állapotban hajtotta végre.

— A váltakozó rendszer. (Beküldetett.) A székelőföld 84-ik számában valaki, mint mely belátás kitűnően képzett paedagogus, nem restelte a kézdívásárhelyi iskolaszéknek váltakozó rendszerre vonatkozó határozatát a „céltévesztettnek” declarálni, sőt azon reményének ad kifejezést, hogy az iskolaszék kegyes lesz e nagy horderejű nyilatkozat alapján a régi rendszert visszaállítani. Hogy tisztában álljon az olvasó közönség előtt a kézdívásárhelyi iskolaszék tapintatos, minden tekintetben törvényes és igazságos eljárása, legyen szabad ama közlemény irójának megsgnom, hogy e határozatát az iskolaszék a kézdívásárhelyi összes tanerőkből álló tanitói kör javaslata alapján hozta. Mennyiben célszerű vagy célszerűtlen e rendszer városunkban, azt beható tanácskozás után állapította meg a tanitói kör. Nem talált abban hátrányt, hogy a tanitók gyakorlati éve nem egyenlő s egyik jártasabb, mint a másik, mert az önképzés szép tere ott áll mindenik előtt. A ki magasatos hivatalát betölteni lelkiismeretes kötelességének ismeri, az tanul és halad; a kit e pályára nem hivatás, hanem csak szükség léptetett, az el van veszve s előbb-utóbb e térről távoznia kell. A váltakozó rendszer próbáköve a tanerőknek. Legkevésbé sem járt „céltévesztetten” el a t. iskolaszék akkor, midőn tanerőit a város ifju nemzedéke érdekében kiismerni, szakértők javaslata alapján ohajtja. A váltakozó rendszert úgy a szülők és gyermekeik, mint a tanerők érdekében behozni és fejleszteni igen sokan ohajtjuk.

— Felkérés mindazokhoz, kiknek a K.-Vásárhelyt felállítandó kórház javára iva küldettek. Egy K.-Vásárhelyen felállítandó kórház javára szóló gyűjtőíveket küldöttünk szét évek előtt többeknek. Egy része szíves volt az ivaeket eredménynyel visszaküldeni, de nagyon sokan vannak még, kiknél ivaek maradtak. 1880-ban felkértünk volt egyenkint minden ivartót az ivaek beküldésére; ennek dacára mégsem küldötték be mind. Most ismételve is kénytelenek vagyunk megsürgetni ezt az ügyet, mivel az ivaekkel a közgyűlésnek be kell számolnunk. Felkérünk tehát mindenkit, a kihez ivet küldöttünk s vissza nem kaptuk azt, legyen szíves a hozzája küldött ivet a lehető eredménynyel, ellenben üresen is ez évi október 1-ig mulhatatlanul elnök báró Szentkereszty Stephanie ő nagyságához Zágonba (u. p. Nagy-Borosnyó) beküldeni, ha pedig az iv eltévedt volna, azt elnök bárónőnek ugyanazon időig megírni. Kézdi-Vásárhelyt 1882. augusztus 11. A létesítendő kórház kezelő bizottsága.

— A gyergyói első takarékpénztár forgalmi kimutatása az 1882-ik év július haváról. Bevétel: pénztármaradvány 1882. június 30-án 3458 frt 11 kr; betét (26 tétel) 11.261 frt 73 kr; visszafizetett váltó 32.341 frt; visszafizetett előleg 149 frt; befizetett kamat 962 frt 18 kr; befizetett illeték 482 frt 38 kr; betéti könyvecske: 90 kr; részvényátíratási díj 4 frt; késedelmi kamat 6 frt 55 kr; visszaváltókra felvett kölcsön 1640 frt; folyó számlára felvett kölcsön 13.500 frt; részvénytőke 105 frt; különféle: 81 frt 60 kr. Összesen: 63.992 frt 45 kr. — Kiadás: visszafizetett betét és tőkésített kamatok (15 tétel) 3653 frt 49 kr; visszafizetett betét és tőkésített kamatok folyó kamatai 77 kr; kölcsön adatott váltóra 36.702 frt; kölcsön adatott előlegre 132 frt; kifizetett osztalék 4 frt 30 kr; tisztviselők és szolgál 1882. július havi fizetése 151 frt 65 kr; heti biztosok napdíjai: 46 frt; visszaváltókra felvett kölcsönfedezet 5735 frt; folyó számlára felvett kölcsönfedezet 12.000 frt; előre fizetett kamatok 310 frt; posta-

díj és fiókilletmény 5 frt 30 kr; üzleti költség 22 frt 18 kr; pénztárkészlet 1882. július hó 31-én 5229 frt 51 kr. Összesen 63.992 frt 45 kr. — A gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság elnöksége. Gy.-Szt.-Miklóson, 1882. július hó 31-én. Lázár János, helyettes elnök. Juhász Károly, titkár.

— Kimutatás a kézdívásárhelyi oltáregylet javára a folyó évi házszentelés alkalmából az egyes hitközségek kebelében eszközölt gyűjtések eredményéről: 1. K.-Szentlélekről begyűlt 40 frt 42 kr. 2. Al-Csernátonból 6 frt 31 kr. 3. Bereczk- és Martonosból 46 frt 41 kr. 4. Nyujtódról 14 frt 20 kr. 5. Esztelnek-, Csomortán- és Kur-tapatakról 36 frt 43 kr. 6. Csik-Szentmártonból 8 frt 45 kr. 7. Polyan- és Bélafalváról 35 frt 70 kr. 8. Futásfalváról 13 frt 90 kr. 9. Szárazpatak- és Peselnekől 20 frt. 10. Lemhény- és Almásból 26 frt 8 kr. 11. Gelence-, Hilib- és Haralyból 22 frt. 12. Kézdi-Vásárhelyről: a) tagdíj 22 frt 20 kr; b) tőke és kamat 49 frt; c) perselypénz 12 frt 15 kr. 13. Seps-Szentivánból kamat 3 frt. Összesen 356 frt 26 kr o. é. Tekintve népünk általános elszegényedését s a mellett a mindennapos közterhek hordozását, a meghozott áldozat mindenesetre elismerésre méltó. Fogadják azért a nemcskeblü buzgó adakozók az egylet nevében kifejezett leghalásb köszönetüket. Kik pedig rendes vagy pártoló tagilletményeiket még be nem küldötték, kövessék a szép példát s nyujtsanak segédkezet az egylet kitűzött céljainak elérésére: az Isten nagyobb dicsőségére és a szegény templomok gyámolítására. Bereczk, 1882. augusztus hó 6-án. Bálint László, olt. egyll. főjegyző.

— Érdekes villámcsapás. Kassán e hó 3-án zivatar közben a villám lecsapott Takács István bérkocsi-tulajdonos házába. A házi nép, férj, feleség és két gyermekük, a konyhában ült, midőn a villám a ház kéményén keresztül lecsapott. Mindnyájan jól látták, mint fut a villám be a szobába; ott összetörte a falon függő inga-órát, azután a fal körül futván, ismét a konyhába s innen az ajtón át a szabadba szökött. A konyhában két tyukot ölt meg. Az asszony elájult, de csakhamar magához tért, a többieknek sem történt bajuk.

Háztartás.

A tojások orvosi használata. Égési vagy forrázott sebekre a tojás fehérjénél alig lehet valami jobb szert találni. Égett sebre kellemesebb mázt ad a kolloidummal és mindig kéznél lévén, azonnal alkalmazható. Hűtő hatása nagyobb a glicerinnél, melyet azelőtt is sebekre használtak. Égés- és forrázásnál a bőrháttól fosztott felületnek a levegővel való érintkezése az, a mi a fájdalmakat előidézi, oly szert kell tehát lehetőleg hamar alkalmazni, a mely a levegőt kizárva, a lobnak elejét veszi, vagy legalább azt gyengíti. A tojást ezenkívül úgy tekintik, mint a vérhasnak is egyik legjobb gyógyszerét. Ha csukorral vagy a nélkül habbá veretik, csökkenti a gyomor és belek lobját, s ezeken könnyű bevonnat kezeve, elősegíti a természetnek a beteg szervek gyógyítására irányuló törekvéseit. Községséges ételekben naponta 2—3 tojás elegendő egy embernek, és mivel a tojás nemcsak gyógyszer, de tápanyag is, minél könnyebb étrendet követ a beteg másképen és minél nagyobb nyugalomban van, annál biztosabb és gyorsabb lesz e gyógyulás.

Furdó vendégek névjegyzéke.

— Tushád. —
(Folytatás.)

Erős Elekné, birtokosnő, Csik-Szereda. Hristescu, magányzó, Bucarest. Amirács Mihály, kereskedő, Torda. Lázár A. Drige- csanu, zárdafőnök, Bucarest. Kungel Róza, orvosnő, Bucarest. Gr. Teleki Domokosné, főbirtokos, Gernyeszeg. A. E. Brophy, brit-tániai cons. Várna. Bede Dániel, tanár, Hosszufalu. Kupacsi János, tanár, Hosszufalu. Tóth Gyula, szeszgyáros, K.-Vásárhely. Velnreiter József, serfőző, K.-Vásárhely. Kovács Sándor, birtokos, Brassó. Merza Kristóf, birtokos, Gy.-Szt.-Miklós. Forró Ferencz, kir. tan. alisp. S.-Sz.-György. Molnár Lajos, adófelügy. sgd. Cs.-Szereda. Klein Benjámin, magányzó, Plojest. Csiki Lajos, kereskedő, M.-Vásárhely. Steibel Jenő, kereskedő, M.-Vásárhely. Jósif Movreuc, törvénybíró, Bucarest. Rácz János, es. k. őrmest. Kolozsvár. Mátyás Mátyás, vendég-lős, Brassó. Izidor Veisberg keresk. utazó,

Bécs. Koay István, kir. ügyész, Eperjes. Dr. Betlenfalvi György, törv. bír., Maróth. Constantín Vtayk, birtokos, Bucarest. Demeter Constantinescu birtokos Bucarest. Péter Paskevics, kereskedő, Plojeszt. Nagy József, szolgabíró, Cs.-Sz.-Márton. Imecs János, tanár, Gy.-Alfalu. Berde Ferencz, tanár, Gy.-Alfalu. Kaitár István, tanító, Gy.-Alfalu. Boga Bálint, iskolaigazgató, Gy.-Alfalu. Fáni Teutsch, magányzó, Brassó. J. Constantinescu, kereskedő, Krajova. Opritán Stánesku, kereskedő, Bucarest. Ab. Petrescu, magányzó, Krajova. Manó-ille Se Pálogu, magányzó, Braila. Spiridon Haneuki, magányzó, Bucarest. Anna Bém, magányzó, Bucarest. A. Athanazovics, magányzó, Bucarest. Szalanczi Kricsi. hivatalnok, Nagy-Enyed. Csiki Antal, kereskedő, Gy.-Fehérvár. Joanna Scherer, magányzó, Nagy-Szeben. Benkő Sándorné, birtokos, K.-Vásárhely. Gr. Betleni Feleki Flóra, főbirtokos, Sámsond. S. L. Kornea, magányzó, Bucarest. M. Tinkels, magányzó, Bucarest. M. Farcusanne, magányzó, Bucarest. R. T. Ghimpa, ügyvéd, Bucarest. N. U. Stovica, kereskedő, Bucarest. Dimitrie G. Bocozsán, kereskedő, Bucarest. Julcsa Groszman, mérnök, Rom. Rumlat.

(Folyt. következik.)

— Borszék. —
(Folytatás.)

Szabó György, s.-lelkész, Gy.-Szt.-Miklós. Kosztándi Petrescu, birtokos, 1 cseléddel, Bucarest. Michael Palvologu, ügyvéd, Bucarest. Alexandru Blanofort, ügyvéd, gyermekeivel, Piatra. Juon Vrancianu, hivatalnok, Piatra. Vasilie Kristodulo, birtokos, Piatra. Emmanuel Calino, birtokos,

Piatra. Riemer Ede, kereskedő, Sz.-Regen. Markaly Antal, a fűrdő lelkésze, Ditró. Gróf Béley Györgyné, birtokos, cselédeivel, Gyéres. B. Bálintt Józsefné, gyermekeivel, és 3 cseléddel, N.-Ernye. Buchla Ignorné, keresk. Bakau. Oláh Antal, áldozár, gym. tanár, Maros-Vásárhely. László Jánosné, birtok. egy cseléddel, M.-Bogat. Hancz Nina, magányzó, Kolozsvár. Moldován Gergely, kir. tanácsos és tanfelügyelő, Torda. Dr. Sándor Béla, kir. táblai s. fogalmazó, Maros-Vásárhely. Báro Splényi Ödön, m. k. honvéd huszár százados, Budapest. B. Splényi Ödöné, Blaha Lujza, egy cseléddel, Budapest. Iváscu György, ker. családjaival, Abrudbánya. Fuchs Móricz, óras, gyermekeivel, Szász-Regen. Schwartz Jánosné, keresk. gyermekeivel és egy cseléddel, Maros-Vásárhely. Hirsch Mózes, birtokos, M.-Bogat. Várterész Bogdán, vendégfoglós, Tölgyes. Gróf László Jenőné, birtokos, 2 gyermekeivel és egy cseléddel Medgyesfalva. Báro Bors Rudolfiné, birtokos, egy cseléddel, Medgyesfalva. Tusman Albert, tanár, Bécs. Dr. Daday Jenő, egyet. s.-tanár, Kolozsvár. Dr. Scharschmidt Gyula, egyet. s.-tanár, Kolozsvár. Csipkés Mária, magányzó, M.-Vásárhely. Csiki Gyula, kereskedő, M.-Vásárhely. Steibel Antal, kereskedő, M.-Vásárhely. Hám Ignác Csikm. főmérn. Cs.-Szereda. Józsa József, Csikm. almérn. Cs.-Szereda.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői izenetek.

A vacatio. Az irály elég ügyes és könnyű, de a tárgy kevésbé érdekelné a közönséget. Más kérünk.

Piaczi árak

		Kézdi-Vásárhely augusztus 3.		Csik-Szereda augusztus 9.		Sz. Udvarhely augusztus 2.		Gy.-Sz.-Miklós augusztus 5.	
		frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Buza	tiszta	8	—	9	—	9	10	9	—
	elegy	7	—	—	—	—	—	6	50
Rozs	tiszta	5	60	5	—	5	60	6	—
	elegy	4	40	—	—	2	—	5	50
Arpa	tiszta	—	—	4	50	4	50	6	—
	elegy	—	—	—	—	—	—	—	—
Zab		3	40	4	—	3	50	3	80
Törökbuza		6	—	7	—	6	40	6	80
Kása	köles	10	—	10	—	—	—	8	50
	árpa	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsó		7	—	—	—	—	—	—	—
Lencse		12	—	—	—	—	—	—	—
Fuszulyka		6	—	8	—	5	—	6	—
Lenmag		—	—	—	—	—	—	—	—
Kendermag		—	—	—	—	—	—	—	—
Bükköny		—	—	—	—	5	—	—	—
Pityóka		1	60	—	—	3	50	1	66
Marhahus		—	40	—	36	—	40	—	40
Disznóhus		—	44	—	44	—	48	—	48
Juh-hus		—	24	—	20	—	—	—	24
Szalona		—	36	—	80	—	72	—	70
Fagygyu		—	75	—	36	—	36	—	36
Malacz		1	—	—	95	—	90	—	80
Lud		—	—	—	60	1	—	—	—
Réceze		—	30	—	—	—	80	—	90
Bárány	fejér	—	—	—	—	—	—	1	60
	fekete	—	—	—	—	3	—	2	20
Egy pár csirke		—	40	—	65	—	—	—	40
10 tojás		—	15	—	15	—	13	—	13

Magy. kir. államvasutak keleti vonalának MENETRENDJE.

(Érvényes 1882. évi május 15-től.)

A Predeal—nagyvárad-i irány:

Állomások:

	Személy vonat 203. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	óra és perc
Bukarestből	Indul	—	—
Predeal	—	—	—
Tömös	—	—	—
Brassó	Érk.	—	—
Földvár	Ind.	6.13	7.25
Apáca	—	6.52	8.01
Agostonfalva	—	7.23	9.33
Kóhalom	—	7.51	11.01
Héjasfalva	—	—	—
Segesvár	Érk.	10.15	4.01
Medgyes	Ind.	10.32	4.29
Kapus	Érk.	10.52	5.23
Kapos	Ind.	12.06	8.10
Kapos	Érk.	12.24	8.38
Kapos	Ind.	12.30	9.50
Tövis	Érk.	2.06	12.49
Kocsárd	Ind.	2.26	2.18
Kolozsvár	Érk.	3.24	4.09
Nagyvárad	Ind.	3.34	4.50
Budapest	Érk.	5.59	8.47

A Nagyvárad—predeal-i irány:

Állomások:

	Személy vonat 204. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	óra és perc
Budapest	Ind.	7.30	—
Nagyvárad (vend.)	Érk.	4.18	2.62
Kolozsvár	Ind.	5.00	6.50
Kolozsvár	Érk.	9.40	4.58
Kocsárd (vend.)	Érk.	10.14	5.44
Tövis (vendéglő)	Érk.	12.83	11.43
Kapus (ben fél.)	Érk.	12.48	12.23
Medgyes	Ind.	1.47	2.17
Segesvár (vendéglő)	Érk.	2.07	3.41
Kapus (ben fél.)	Ind.	3.51	6.52
Medgyes	Ind.	4.11	7.42
Héjasfalva	Ind.	5.22	9.49
Kóhalom	Ind.	5.32	10.33
Agostonfalva	Ind.	5.50	11.15
Apáca	Ind.	8.18	3.53
Földvár	Ind.	8.51	4.41
Brassó (vendéglő)	Érk.	9.23	5.37
Tömös	Ind.	10.02	6.48
Predeal	Ind.	—	—
Bukarest	Érk.	—	—

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perorig számított éjjeli időt jelentik.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Augusztus 11-én.

Magyar aranyjárdék	119.80
Magyar vasúti kölcsön	135.—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	91.25
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	95.75
1860. államsorsjegyek	130.50
Osztrák-magyar bankrészvény	825.—
Magyar hitelbank-részvény	323.—
Osztrák hitelintézet-részvény	317.30
Cs. és kir. arany	5.64
20 frankos arany	9.51
Német birodalmi márka	58.45
London (2 havi váltókért)	119.80
Magyar papírbárdék	87.15

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádehó Ferencz,

lfj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Pályázati hirdetmény.

Csik-Madaras községe határában eső 7200 hold közhelyek arányosítása végett igénylendő mérnöki munkálatok megtételére, ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívtnak a vállalkozni kívánó jogosult működő mérnökök, ebbeli ajánlataikat folyó évi október hó 1-ső napjáig Csik-Madaras községe birájához Pál Ferenczhez címezve az 1880. évi augusztus 23-án kiadott miniszteri utasítás értelmében szerkesztve, beadni.

Kelt Csik-Madarason, 1882. évi augusztus hó 10-én.

Pál Ferencz,

községi bíró.

(Utolsó posta Csik-Rákos.)

1—3

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára Budapesten.

Gyár: váci ut az osztr. államvaspálya közelében. Raktár: váci körút 68. szám

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitétt, javított gyártmányait, mint:

TRIEURÖKET változó rostával.

Tisztító gépeket szelelővel.

Különlegességek malmok számára.

28.466 szám alatt szabadalmazott

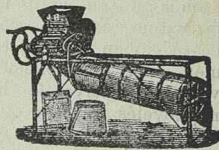
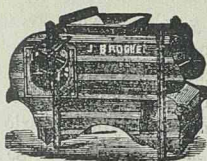
hármass ekeket, cséplőgép-ros-

tákat, lyukasított és hasított

lemezeket vas-, aczél- és horganyból,

valamint mindennemű gazdasági gépek- és szereket.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

12—30

Legjobb

osztályozásra

alkalmas!

Eredeti

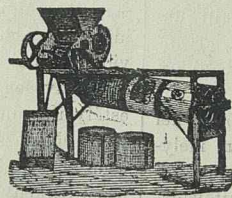
Mayer

trieur

25,000
gép
használat-
ban

2—10

A gyári jel-
vény
kivántassék

GROSSMANN J.

váci körút 76. | BUDAPEST | váci körút 76.

SZABÓ JÓZSEF

BÖRGYÁROS SZÉKELY-UDVARHELYTT

ajánlja dusan berendezett

r a k t á r á t

mindennemű

BEL- és KÜLFÖLDI BÖRCZIKKEKBŐL;

s z e r s z á m o k a t: cipészek és eszímadiák ré-
szére nagyban és kicsinyben.

Vidéki megrendelések pontosan és azonnal teljesíttetnek.

2—3

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.